

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoP/29/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2519200896
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2519200896.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Jozefa Mačēja a členov senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a JUDr. Daniela Ilavského v právnej veci navrhovateľa ako povinného z vyživovacej povinnosti: Ing. Z. E., nar. X. U. XXXX, trvale bytom C. Z., T. XXXX/XX, zast. advokátkou: JUDr. Edita Lehocká, Šaštín - Stráže, Štúrova 1267, proti odporcovi ako oprávnenému z vyživovacej povinnosti: Z. E., nar. XX. Z. XXXX, trvale bytom Z. H. N., K. XXX/XX, zast. splnomocnencom: RS legal, s.r.o. Piešťany, M. Waltariho 7, IČO: 36 864 358, o návrhu na zníženie vyživovacej povinnosti na plnoleté dieťa, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Senica č. k. 5Pc/6/2019-157 zo dňa 20. novembra 2019, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Odporca má voči navrhovateľovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania **v rozsahu 100 %**.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom č. k. 5Pc/6/2019-157 súd prvej inštancie I. návrh navrhovateľa na zníženie vyživovacej povinnosti pre odporcu zo sumy 300 eur mesačne naposledy určenej rozsudkom Okresného súdu Piešťany č. k. 6Pc/6/2017-67 zo dňa 7. decembra 2017 na sumu 150 eur mesačne s účinnosťou od podania návrhu zamietol a II. navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 62 ods. 1 a 2, § 65 ods. 3, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 ZoR (zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „ZoR“), čl. 1 a § 55C. m. p. (zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení účinnom od 1. júla 2016, ďalej len „C. m. p.“), § 262 ods. 1 C. s. p. (zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení účinnom od 1. júla 2016, ďalej len „C.s.p.“).

3. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že o vyživovacej povinnosti navrhovateľa voči plnoletému synovi bolo naposledy rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Piešťany č. k. 6Pc/6/2017-67 zo dňa 7. decembra 2017, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 20. apríla 2018. Týmto rozsudkom súd zvýšil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči plnoletému synovi na sumu 300 eur mesačne, s účinnosťou od 14. februára 2017, navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť plnoletému synovi nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 14. februára 2017 do 30. novembra 2017 v sume 1.621,05 eur v mesačných splátkach po 100 eur a súčasne tým zmenil rozsudok Okresného súdu Piešťany č. k. 13P/27/2011 zo dňa 7. marca 2012 v časti výroku týkajúcej sa výživného na plnoleté dieťa. Navrhovateľ je ženatý, z jeho terajšieho manželstva s Q. E. sa narodili dve deti, a to plnoletá E. E., nar. XX. A. XXXX a maloletý Z. E., nar. X. Z. XXXX. Rodina žije v rodinnom dome v C. Z.. Navrhovateľ spolu s manželkou hradia náklady spojené s bývaním, a to 98 eur mesačne za elektrinu, 25 eur mesačne

za vývoz žumpy, 25 eur mesačne za internet, 32 eur štvrťročne za vodu a stočné a 1.200 eur ročne vynaložia na nákup palivového dreva, keďže majú kombinované kúrenie. Navrhovateľ je zamestnaný v spoločnosti D. s.r.o. D., ktorej jedinou spoločníčkou a konateľkou je manželka navrhovateľa Q. E., kde za obdobie roku 2018 dosiahol priemerný mesačný čistý zárobok v sume 10.462,00 Kč (418,48 eur) a v roku 2019 doteraz v sume 12.744,00 Kč (509,78 eur). Ďalej je navrhovateľ konateľom odštepného závodu zahraničnej právnickej osoby MARECO CONTROL LTD, CZECH BRANCH v Hodoníne, má oprávnenie na vykonávanie podnikateľskej činnosti na základe živnostenského oprávnenia na území Slovenskej republiky pod obchodným menom Ing. Z. E., IČO: 35 297 352 a aj na území Českej republiky pod obchodným menom Ing. Z. E., IČO: 69 718 016, pričom živnostenské oprávnenie na území Českej republiky má aktuálne odo dňa 23.8.2017 prerušené. Voči navrhovateľovi je v súčasnej dobe vedené exekučné konanie na Exekútorskom úrade Piešťany vo veci zameškaného a bežného výživného na plnoletého syna Z., súdna exekútorka vydala exekučný príkaz na zadržanie vodičského preukazu navrhovateľa. Obidve mladšie deti navrhovateľa plnoletá E. a aj maloletý Z. v súčasnej dobe študujú na E. gymnáziu Z. v S., kam postupne prestúpili z O. F. H. v K.. Náklady každého z týchto detí na zaplatenie školného a na ubytovanie a stravu len v Prahe predstavujú mesačne sumu cca 550 eur. Navrhovateľ sa vyjadril, že jeho dve deti žijúce v plnohodnotnej rodine s jeho terajšou manželkou, v štúdiu podporuje jeho teta, ktorá žije v Nemecku a peniaze na ich štúdium si vypožičiava i od svojho brata. Navrhovateľ si nehľadá lepšie platené zamestnanie, je ozrejmený s realitou, že zarába 400 eur mesačne, pracuje ako energetik a má za to, že v našej spoločnosti nemôže nikto nikoho nútiť, aby sa zamestnal, keď chce podnikáť. Plnoletý syn navrhovateľa Z. E. je študentom tretieho ročníka Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, Materiálovotechnologickej fakulty so sídlom v Trnave. Žije v spoločnej domácnosti so svojou matkou a starými rodičmi z matkinej strany, a to v dome starých rodičov. Jeho matka nemá partnera, je zamestnaná v Slovenskej technickej univerzite v Bratislave, Materiálovotechnologickej fakulte so sídlom v Trnave, nevlastní žiadne nehnuteľnosti. Všetky náklady plnoletého syna spojené s jeho štúdiom a taktiež jeho bežné výdavky uhrádza jeho matka. Počas vyučovania sa stravuje v univerzitnej jedálni a bufete, kde jeden obed stojí cca 2,50 eur. Na nákup učebníc a skrípt, ktoré kupuje použité alebo si vyhotovuje ich fotokópie, vynaloží za jeden semester cca 100 eur. V súvislosti s prípravou bakalárskej práce potrebuje nový notebook a 3D modelovaciu myš, ktorých kúpna cena je cca 1.800 eur, na tento výdavok si však šetrí zo zárobku z jeho brigádnickej práce. Navštevuje kurzy modelovacích programov CAD, pričom jeden kurz stojí cca 200 eur až 300 eur. Na oblečenie, hygienu a bežnú zdravotnú starostlivosť vynaloží mesačne cca 40 eur. Ďalšie náklady má vo výške cca 500 eur ročne na kúpu náhradných súčiastok na staré 15 ročné osobné motorové vozidlo, ktoré využíva na cestovanie do školy aj do práce, keďže popri štúdiu aj brigádne pracuje, aby hradenie jeho výdavkov nespočívalo výlučne na jeho matke. Na pohonné hmoty len na cestu do školy a do práce vynaloží sumu 130 eur mesačne. Na permanentku do posilňovne a do bazéna vynaloží sumu cca 90 eur mesačne. Brigádne pracuje v spoločnosti K. s.r.o., a to podľa svojich študijných možností, pričom týmto spôsobom si zarobí 300 eur až 400 eur mesačne. S navrhovateľom sa nestretáva a ani nie sú v kontakte, keďže navrhovateľ o neho nejaví záujem. Navrhovateľ ho navštívil štyri alebo päťkrát, keď bol ešte malé dieťa, napriek tomu, že mu v tom nikdy nebolo bránené, neskôr ako rástol už navrhovateľ o neho nejavil záujem.

4. Z takto vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že návrh navrhovateľa bol podaný v rozpore s dobrými mravmi. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že plnoletý syn Z. je odkázaný svojou výživou na svojich rodičov, keďže sa v súčasnej dobe pripravuje štúdiom na vysokej škole na svoje budúce povolanie. Súd mal síce preukázané, že súčasný príjem navrhovateľa v priemere 509,78 eur mesačne, navrhovateľ však zjavne zvyhodňuje svoje dve mladšie deti z jeho terajšieho manželstva, nakoľko im poskytuje oveľa vyššiu životnú úroveň ako svojmu najstaršiemu synovi, o ktorého od jeho útleho veku (od rozvodu manželstva s jeho matkou) nejaví žiadny skutočný osobný záujem a neplní si voči nemu riadne vyživovaciu povinnosť v zmysle právoplatného rozhodnutia súdu, dôsledkom čoho je exekučné konanie vedené voči navrhovateľovi pre zmeškané ako i bežné výživné voči plnoletému synovi Z.. Len na štúdium, stravu a ubytovanie v Prahe, kde obidve mladšie deti navrhovateľa študujú, navrhovateľ spolu s manželkou vynakladá ohľadom každého z nich sumu cca 550 eur mesačne. Pri takto vysokých výdavkoch na tieto dve deti súd považoval priznaný príjem navrhovateľa za tendenčne znížený, keďže potvrdenie o príjme navrhovateľa vydala jeho manželka, ako jediná spoločníčka a konateľka obchodnej spoločnosti D. s.r.o. Hodonín, v ktorej je navrhovateľ v súčasnej dobe zamestnaný. Súd považoval za nepresvedčivé a taktiež účelové tvrdenie navrhovateľa o tom, že jeho deti z terajšieho manželstva podporuje v štúdiu jeho teta žijúca v Nemecku a peniaze na ich štúdium si vypožičiava i od svojho brata. Ak by tomu tak bolo a ak by navrhovateľ pristupoval pri zabezpečovaní potrieb všetkých svojich troch detí rovnako, mohol, resp. môže požiadať svoju tetu žijúcu

v Nemecku, aby v štúdiu podporovala aj najstaršieho syna navrhovateľa Z.. K tomuto však zo strany navrhovateľa absentuje vôľa. Taktiež na výživu plnoletého syna Z. má navrhovateľ možnosť požičať si peniaze od svojho brata. Exekučné konanie, trestné stíhanie a napokon i odsúdenie si zapríčinil sám navrhovateľ neplatením výživného a taktiež vlastným nezaujmom zapríčinil, že s plnoletým synom Z. nemá vytvorený žiadny vzťah, pretože ako jeho otec a dospelý človek, mal na budovaní ich vzájomného vzťahu pracovať od útleho veku svojho syna, ktorý ako malé dieťa, po rozvode svojich rodičov, nemal možnosť aktívne spoločnosť svojho otca vyhľadávať. Nepochybne je dôvodom hodným osobitného zreteľa aj skutočnosť, že navrhovateľ je so svojim súčasným príjmom spokojný a necíti žiadnu potrebu vyvinúť snahu za účelom získania lepšie plateného zamestnania, keďže ako vysokoškolsky vzdelaný človek na to predpoklady evidentne má a je len na ňom, aby zabezpečil svojou prácou dostatok príjmov na zabezpečenie rovnakej životnej úrovne pre všetky svoje tri deti. Práve pre vyššie uvedené súd prvej inštancie návrh navrhovateľa na zníženie jeho vyživovacej povinnosti voči plnoletému synovi Z. zamietol pre rozpor s dobrými mravmi.

5. O trovách konania rozhodol podľa § 55 C. m. p. tak, že navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť plnoletému synovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %, nakoľko je to s ohľadom na okolnosti daného prípadu spravodlivé, keďže nedôvodne podaným návrhom zapríčinil plnoletému synovi výdavky predstavujúce trovy jeho právneho zastúpenia.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal včas odvolanie navrhovateľ majúc za to, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania prišiel k nesprávnym skutkovým záverom. Na základe odvolacích námietok navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že navrhovateľovi uloží povinnosť prispievať na výživu plnoletého syna sumou 150 eur a zároveň žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania neprizná. Navrhovateľ popiera, že by náklady na školu a ubytovanie v Prahe na jeho dve deti pochádzajúce z manželstva predstavovali sumu 550 eur mesačne na každé z detí. Mal. syn Z. má poskytnutú zľavu na ubytovanie ako aj školné, mesačné výdavky na školné a ubytovanie pre obe mladšie deti predstavujú sumu 355,44 eur. Navrhovateľ nemá dostatok finančných prostriedkov na platenie výživného mesačne vo výške 300 eur na jedno svoje dieťa. Znamenalo by to, že by mesačne musel vynaložiť sumu 800 - 900 eur na vyživovaciu povinnosť pre všetky svoje deti, čo nie je v jeho možnostiach. Navrhovateľovi bol odobratý vodičský preukaz, v dôsledku čoho má sťaženú možnosť výkonu práce. V trestnom konaní bol navrhovateľ zbavený obvinenia v celom rozsahu, nakoľko uhradil celú dlžnú sumu výživného s pomocou svojho brata, ktorý mu požičal peniaze. Súd prvej inštancie neprihliadol na to, že plnoletý syn jazdí do školy autom, pričom by mohol využívať prostriedky hromadnej dopravy, čím by ušetril mesačne sumu 130 eur. Poukazuje na to, že od februára 2020 prestúpia obe navrhovateľove mladšie deti na K. O. do C., nakoľko nebolo v možnostiach uhrádzať štúdium detí v Prahe. Pokiaľ ide o správanie plnoletého syna, tento sa s navrhovateľom odmietol stretnúť aj po nariadenom pojednávaní pred súdom prvej inštancie, rovnako navrhovateľovi odmietol poskytnúť číslo jeho účtu na poukazovanie výživného. Navrhovateľ zotrváva na to, že k podaniu návrhu ho viedli ekonomické a finančné dôvody, preto nesúhlasí ani s výrokom II. napadnutého rozsudku, ktorým ho súd zaviazal na náhradu trov konania plnoletému synovi.

7. K odvolaniu sa vyjadril odporca, ktorý navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Navrhovateľ síce v odvolaní uviedol, že mesačné náklady pre mladšie deti predstavujú mesačne sumu 355,44 eur, toto tvrdenie však nijako nezdokladoval oproti tvrdeniam z návrhu. Rovnako navrhovateľ neodôvodnil, z akého dôvodu mu odpadla finančná pomoc od tety z Nemecka a tiež nezdokladoval svoje tvrdenie o tom, že jeho dve deti budú od februára 2020 študovať v C. ani aké náklady so štúdiom bude navrhovateľ znášať. Vzhľadom na to, že K. O. v C. je súkromnou školou a obe deti majú trvalé bydlisko mimo C., je zrejmé, že obe budú musieť bývať v C.. Pokiaľ by aj obe deti študovali v C., náklady budú zrejme porovnateľné ako v čase, kedy študovali v Prahe. Navrhovateľ celkom zjavne vytvára svojim deťom lepšie podmienky pre štúdium ako odporcovi, pretože tieto pochádzajú z úplnej rodiny, pri financovaní ich potrieb im vypomáha teta z Nemecka a navrhovateľov brat, ktorí však chcú pomáhať len navrhovateľovým mladším deťom.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 ods. 1 C. s. p.), potom čo zistil, že odvolanie je podané včas a oprávnenou osobou - otcom plnoletého dieťaťa (§ 355 a § 357 C. s. p.), prejednal vec nielen obsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 65 C. m. p.), pretože konanie vo veci starostlivosti o maloleté dieťa možno začať i bez návrhu, postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 C. s. p.),

príčom dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne.

9. Pokiaľ ide o zisťovanie rozhodujúcich skutočností právne významných pre posúdenie dôvodnosti návrhu navrhovateľa ako povinného z vyživovacej povinnosti na zníženie výživného pre odporcu ako plnoletého syna oprávneného z vyživovacej povinnosti treba uviesť, že súd prvej inštancie v tomto smere vykonal dostatočné dokazovanie zamerané na zistenie skutkového stavu, skutkové zistenia na základe vykonaného dokazovania dôsledne vyhodnotil, svoje rozhodnutie aj náležite v zmysle § 220 ods. 2 C. s. p. odôvodnil. Keďže sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 387 ods. 2 C. s. p. dodáva:

10. Predmetom prvoinštančného konania pod sp. zn. 5Pc/6/2019 je návrh otca plnoletého dieťaťa na zníženie vyživovacej povinnosti k plnoletému dieťaťu zo sumy 300 eur (naposledy uloženej rozsudkom Okresného súdu Piešťany č. k. 6Pc/6/2017-67 zo dňa 7.12.2017 na sumu 150 eur s účinnosťou od podania návrhu, t. j. 15.5.2019). Predmetom odvolacieho konania s poukazom na odvolacie dôvody otca je preskúmanie správnosti a postupu súdu prvej inštancie, ktorým návrh otca zamietol (výrok I.) a plnoletému synovi priznal oproti navrhovateľovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

11. Podľa § 387 ods. 1 a 2 C. s. p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2).

12. Podľa § 157 C. m. p. rozsudok vo veciach výživného možno na návrh zmeniť alebo zrušiť, ak sa zmenia pomery.

13. Podľa § 78 ods. 1 ZoR dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

14. Podľa § 62 ods. 1 až 5 ZoR plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (1). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (2). Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona (3). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (4). Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (5).

15. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Konkrétna výška výživného je teda ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávnenej, jednak na strane výživou povinnej osoby. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Odôvodnené potreby dieťaťa môžu byť rôzne podľa okolností každého jednotlivého prípadu, pričom sú závislé predovšetkým od veku a zdravotného stavu dieťaťa, od jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a rozsahu jeho prípravy na budúce povolanie a ďalších okolností. Výživné pre dieťa nemá slúžiť len na uspokojovanie jeho najzákladnejších hmotných potrieb (jedlo, bývanie, ošatenie, obuv), ale aj ďalších odôvodnených potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelávanie, prípravu na povolanie, kultúrne, športové, rekreačné potreby a pod.). Na strane povinnej osoby sa skúmajú jej schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet vyživovaných osôb, výška takéhoto výživného a pod.

16. Z vyššie citovaného ust. § 62 ods. 1 ZoR vyplýva, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom nie je determinovaná plnoletosťou, ale momentom, kedy je dieťa schopné živiť sa samo. Pod pojmom „schopnosť živiť sa sám“ možno rozumieť potencialitu plnoletého dieťaťa dosahovať príjmy, t. j. keď dieťa nadobudne také schopnosti, ktoré odôvodňujú záver o tom, že je schopné zabezpečovať si výživu samostatne vlastnou prácou a je daná spravidla ukončením sústavnej prípravy na budúce povolanie, pričom je potrebné zohľadniť aj osobné pomery dieťaťa, zdravotný stav, rozumovú vyspelosť, nadobudnuté zručnosti a schopnosti, v neposlednom rade zohráva dôležitú úlohu aj postoj samotného plnoletého dieťaťa k aktívnemu hľadaniu si zamestnania.

17. V zmysle ustanovenia § 78 ZoR v spojení s ustanovením 157 C. m. p. predstavuje práve zmena pomerov hmotno-právnu podmienku pre zmenu alebo zrušenie predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výživnom. Zmena pomerov musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výšku výživného za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane povinného, resp. na strane oprávneného, alebo objektívne - vývojom životných nákladov.

18. Za zmenu pomerov, ktorou navrhovateľ odôvodnil svoj návrh na zníženie výživného označil to, že má vyživovaciu povinnosť k svojim ďalším dvom deťom, a to plnoletej E. E. nar. XX. A. XXXX a mal. Z. E., nar. X. Z. XXXX. V čase podania návrhu plnoletá E. študovala v Prahe (E. O. Z.), mal. Z. bol študentom O. F. H. K.. Ku dňu 2. septembra 2019 mal. Z. na základe žiadosti prestúpil na totožné gymnázium, ktoré v čase podania návrhu navštevovala navrhovateľova dcéra E.. Navrhovateľ v návrhu vyčíslil náklady na štúdium dcéry E. v Prahe sumami 41.000 Kč ročne titulom školného (1.512,36 eur ročne, tzn. 151,24 eur mesačne počas 10 kalendárnych mesiacov v roku, kedy sa realizuje výučba), 6.000 Kč mesačne za ubytovanie (221,32 eur), 3.500 Kč učebnice (129,10 eur ročne, tzn. 12,90 eur mesačne) a sumou 1.500 Kč mesačne za obedy (55,33 eur). Náklady na štúdium plnoletej E. teda mesačne predstavovali sumu cca 440 eur, a to bez nákladov na hygienu, ošatenie, voľný čas. Náklady na štúdium, resp. výživu mal. Z. navrhovateľa nezdokladoval. Odo dňa 2. septembra 2019 je mal. Z. študentom tej istej školy ako plnoletá E., a teda je zrejmé, že len náklady na jeho štúdium predstavujú sumu obdobnú ako u plnoletej E.. Vyššie uvedené vyplýva zo samotného návrhu navrhovateľa, v ktorom on sám vyčíslil výdavky na štúdium plnoletej dcéry tak, ako ich prevzal súd prvej inštancie a rovnako aj odvolací súd. Neobstojí potom námietka a spochybňovanie týchto skutočností navrhovateľom v odvolaní, ktorý uviedol, že náklady na štúdium v Prahe pre obe deti predstavujú sumu vo výške 355,44 eur. O to viac, že táto suma je podstatne nižšia ako suma, ktorou počas konania pred súdom prvej inštancie vyčíslil náklady spojené so štúdiom len plnoletej E.. Z navrhovateľom preukázaných výdavkov je zrejmé, že len náklady na štúdium pre každé z dvoch detí navrhovateľa z terajšieho manželstva presahuje sumu výživného 300 eur, ktorou je navrhovateľ povinný prispievať na výživu svojho plnoletého syna z predchádzajúceho manželstva. Nie je dôvodné, aby navrhovateľ vynakladal na štúdium svojich detí z terajšieho manželstva sumu, ktorú ale už pri plnoletom synovi Z. považuje za neprimerane vysokú a nad rámec jeho možností. Vyživovacia povinnosť voči všetkým deťom je rovnocenná, o to viac, keď sú všetky tri deti navrhovateľa takmer v rovnakom veku. O to viac sa javí nedôvodné, aby u jedného z nich došlo k zníženiu jeho nákladov, pričom ďalšie dve deti budú mať zo strany navrhovateľa zachovanú životnú úroveň, ktorá je vyššia ako životná úroveň navrhovateľovho plnoletého syna.

19. Navrhovateľ v odvolaní poukazuje na svoju finančnú situáciu a nemožnosť hradiť výdavky spojené so štúdiom oboch mladších detí na gymnáziu v Prahe, v dôsledku čoho obe deti údajne museli prestúpiť od februára 2020 na inú školu, a to K. O. v C.. V súvislosti s týmto tvrdením si odvolací súd podľa § 36 C. m. p. zistil z verejne dostupných zdrojov významnú skutočnosť, a to, že tak ako škola, ktorú navštevovali obe deti navrhovateľa v Prahe tak aj K. O. v C. je súkromným gymnáziom, s ktorým sú spojené podstatne a výrazne zvýšené náklady v porovnaní so štátnym zariadením, čo už ale navrhovateľ neuviedol. Z verejne dostupného zdroja odvolací súd zistil, že so štúdiom na K. O. v C. sú spojené výdavky vo výške 800 eur ročne ako „ zápisné “ (čo predstavuje sumu 80 eur mesačne na jedno dieťa) a vo výške 180 eur /200 eur mesačne titulom riadneho školného na jedno dieťa. Výdavky spojené so štúdiom len jedného z navrhovateľových detí z terajšieho manželstva tak predstavuje sumu vo výške 260 eur/280 eur mesačne na jedno z detí, to však bez výdavkov na ubytovanie, cestovanie, stravu, voľnočasové aktivity, hygienické potreby ako aj ošatenie. S prihliadnutím na uvedené je potom na prvý pohľad zrejmé, že náklady na štúdium detí v C. sú porovnateľné s nákladmi na štúdium v Prahe, a teda za dôvod prestupu detí na (opätovne) súkromnú strednú školu zjavne nie je finančného, resp. ekonomického charakteru

tak, ako sa snaží navrhovateľ presvedčiť súd. Na tomto mieste je nutné poznamenať, že navrhovateľ v konaní pred súdom prvej inštancie poukazoval na pomoc od príbuznej z Nemecka, ako aj od svojho brata, pričom už v odvolaní sa o tejto pomoci nezmieňuje a odvoláva sa výlučne na svoje majetkové pomery.

20. K vyhláseniam otca počas konania na súde prvej inštancie o tom, že navrhovateľa nikto nemôže nútiť pracovať, pokiaľ on sám chce vykonávať podnikateľskú činnosť, resp. o tom, že on sám je so svojim súčasným príjmom stotožnený a necíti potrebu vyvinúť snahu za účelom dosiahnutia vyšších príjmov odvolací súd poukazuje na to, že pri určovaní výšky výživného sa vychádza z princípu potenciality, nie princípu fakticity. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, tzn. príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojim konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká, zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo/236/2018 zo dňa 20. februára 2019)

21. Navrhovateľ ako svoj jediný príjem uviedol príjem 509,78 eur, a to mzdu vyplácanú spoločnosťou D., s.r.o., ktorej jedinou spoločníčkou a konateľkou je práve manželka navrhovateľa. Tento príjem je nižší ako samotná minimálna mzda, ktorá pre rok 2019 dosahovala výšku 520 eur. V súvislosti s príjmovými pomermi možno konštatovať, že zo všetkých skutkových okolností, ktoré boli zistené počas konania sú príjmy navrhovateľa ďaleko vyššie, ako príjmy ktoré označil, teda jediný príjem vo výške 509,78 eur a preukázanie jeho majetkových (príjmových) pomerov vyvoláva dôvodné pochybnosti. V konaní bolo riadne preukázané, že navrhovateľ vykonáva podnikateľskú činnosť nielen na území Slovenskej republiky (pod obchodným menom Ing. Z. E., IČO: 35 297 352), ale aj na území Českej republiky (pod obchodným menom Ing. Z. E., IČO: 69 718 016), pričom je tiež jediným konateľom odštepného závodu zahraničnej právnickej osoby MARECO CONTROL LTD, CZECH BRANCH v Hodoníne. Pokiaľ by bol jediným príjmom navrhovateľa skutočne príjem zo spoločnosti poukazovaný jeho manželkou vo výške 520 eur, dôvodne by nebolo v jeho možnostiach vyživovať ani jeho dve deti pochádzajúce z terajšieho manželstva s takými výdajmi, aké sám uviedol. Navyše, z § 66 ods. 3 ZoR v spojení s § 566 ods. 1 a § 571 ods. 1 Obch. zák. vyplýva, že ak sa konateľ so spoločnosťou nedohodne inak, má za výkon svojej funkcie nárok na odmenu obvyklú. Takýto nárok mu teda vzniká priamo zo zákona. Konateľ sa môže so spoločnosťou dohodnúť, že funkciu bude vykonávať bezodplatne, ale v takom prípade sa vzdáva majetkového prospechu (zárobku), ktorý by mu zo zákona patril, a súd podľa § 75 ods. 1 ZoR.

22. K námietke otca o využívaní motorového vozidla plnoletý synom tiež nemožno považovať za dôvodnú, pretože sám plnoletý syn v konaní riadne ozrejmil, z akého dôvodu využíva motorové vozidlo na presun (vzdialenosť bydliska od školy, a následné presuny zo školy do zamestnania, a následne domov), čo aj odvolací súd považuje za oprávnené.

23. Odvolací súd rovnako nepovažuje za dôvodnú námietku otca o sťažení výkonu povolania v dôsledku zadržania vodičského preukazu súdnym exekútorom, pretože dôvod zadržania bol na strane navrhovateľa a to tým, že si riadne neplnil vyživovaciu povinnosť voči odporcovi. Akékoľvek prenášanie zodpovednosti za tento stav (ako aj exekúciu na vymoženie výživného v rozsahu takmer 10.000 eur) na plnoletého syna je neprípustné.

24. Záverom a pre úplnosť je potrebné podotknúť, že plnoletý syn bol v dedičskom konaní po svojej starej matke (matke navrhovateľa) vydedený, pričom práve deti navrhovateľa z terajšieho manželstva sa v tomto konaní stali právoplatnými dedičmi majetku v značnom rozsahu a hodnote, z čoho vyplýva, že majetkové pomery oboch týchto detí sú výrazne lepšie, oproti plnoletému synovi.

25. Zo všetkých vyššie uvedených skutočností je možné uzavrieť, že pokiaľ by bol skutočne jediným príjmom navrhovateľa mzda zo spoločnosti D., s.r.o. vo výške 520 eur ako navrhovateľ uvádza, táto skutočnosť by sama o sebe predstavovala dôvod, pre ktorý by súd mohol pristúpiť k zníženiu vyživovacej povinnosti. Avšak toto zníženie by sa malo prejavovať nielen vo vzťahu k jednému z troch navrhovateľových detí, ale vo vzťahu ku všetkým trom deťom, pretože vyživovacia povinnosť ku všetkým trom deťom musí byť rovnocenná, bez zvyhodňovania niektoej z nich. Zo všetkých zistených skutočností je však zrejmé,

že príjmové a celkové majetkové pomery navrhovateľa nie sú také, ako ich prezentoval navrhovateľ, ale značne vyššie. Správne súd prvej inštancie poukázal na to, že ďalší príjem navrhovateľa neskúmal, pretože už len z doposiaľ vykonaného dokazovania je táto skutočnosť celkom zrejmá a k zamietnutiu návrhu na zníženie výživného došlo z iného dôvodu, a to pre rozpor s dobrými mravmi, k čomu udáva:

26. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti je celkom zrejmé aj o, že návrh na zníženie výživného pre plnoletého syna Z. nemožno označiť inak, ako za podaný v rozpore s dobrými mravmi.

27. Dobré mravy, hoci ide o zákonný pojem, nie sú v zákone priamo definované. Pojmom dobré mravy možno rozumieť pravidlá morálneho charakteru, aj keď za určitých okolností môžu nadobudnúť povahu právnej normy. Ich obsah spočíva vo všeobecne platných zásadách morálky, u ktorých je daný všeobecný záujem na ich rešpektovaní. Ak tieto zásady premietneme do vzájomného vzťahu subjektov občianskeho práva, ide o elementárnu slušnosť, vzájomné rešpektovanie sa a potrebnú mieru tolerance, a to všetko v spoločensky vhodnej miere a únosnosti.

28. Obsah dobrých mravov spočíva vo všeobecne platných normách morálky, pri ktorých je daný všeobecný záujem ich rešpektovania (porovnaj judikát Rc 88/98) a za dobré mravy treba považovať súhrn spoločenských, kultúrnych a právnych noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť, sú rešpektované rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu základných. Ide o súhrn etických, všeobecne zachovávaných a uznávaných zásad, ktoré odpovedajú všeobecne uznávaným pravidlám slušnosti v súlade so všeobecnými zásadami morálky demokratickej spoločnosti (porovnaj tiež uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 137/2003 NS SR). Za právny úkon, priečiaci sa dobrým mravom, treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 137/2003).

29. Zo strany navrhovateľa zjavne dochádza k favorizovaniu detí z terajšieho manželstva, ktoré majú podstatne vyššiu životnú úroveň a podmienky pre vzdelávanie oproti plnoletému synovi Z.. V tejto súvislosti nie je namieste ani argument otca o tom, keď poukazuje na to, že je v možnostiach plnoletého dieťaťa hradí si svoje výdavky brigádami. Je to práve otec, kto má zákonnú vyživovaciu povinnosť voči svojmu dieťaťu a nemožno spravodlivo a v súlade s dobrými mravmi požadovať od nezaopatreného dieťaťa, aby si hradilo svoje výdavky samo. Tento argument otca sa javí o to viac prekvapivý, keď on sám vyhlásil, že je so svojim údajným jediným príjmom vo výške 509 eur (nižším ako samotná minimálna mzda pre rok 2019) a s týmto príjmom je stotožnený a necíti potrebu zamestnať sa inak a dosahovať príjem vyšší. Navyše, pokiaľ ide o školské a mimoškolské aktivity plnoletého syna, je zrejmé, že vzdelávaním plnoletého dieťaťa sa sleduje lepšie uplatnenie na trhu práce v budúcnosti, získanie skúseností, praktických aj teoretických zručností, čo možno hodnotiť v jeho prospech. Netreba opomenúť skutočnosť, že plnoletý syn Z. okrem štúdia na vysokej škole aj pracuje, čím si hradí časť svojich výdavkov.

30. Odvolací súd vychádzajúc z vyššie uvedeného uzavrel, že v preskúmvanej veci ani odvolacie argumenty povinného neboli spôsobilé privodiť zmenu odvolaním napadnutého rozhodnutia, pretože závery súdu prvej inštancie, ku ktorým dospel vyhodnotením vykonaných dôkazov jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti, sú správne. S poukazom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil.

31. Pokiaľ ide o nárok na náhradu trov konania v mimosporovom konaní, generálna klauzula formulovaná v § 52 C. m. p. vychádza z predpokladu, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Touto formuláciou sa okrem iného zdôrazňuje výnimočnosť uplatňovania nároku na náhradu trov konania v prípadoch, ak to zákon výslovne pripúšťa. Ustanovenie § 55 C. m. p. predstavuje prelomenie tejto generálnej klauzuly, pričom aplikácia práve tohto ustanovenia prichádza do úvahy za predpokladu, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Predmetné ustanovenie predstavuje tzv. materiálny korektív a jeho aplikácia predstavuje výnimku zo všeobecného pravidla, a preto musí byť takáto výnimka náležite odôvodnená.

32. Predpoklad, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, musí súd vyhodnotiť z úradnej moci, za predpokladu, že si účastník konania alebo iná osoba uplatnila nárok na náhradu trov konania a nejde o konania vymenované v § 53 C. m. p. (konania vo veciach určenia rodičovstva a konania

vo veciach notárskych úschov, pozn. odvolacieho súdu). Pri hodnotení kritéria, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, nie je možné ako jediné kritérium zohľadňovať osobné a majetkové pomery účastníkov. Relevantnými sú okolnosti prejednávanej veci, pričom rozhodujúcim kritériom pre priznanie nároku na náhradu trov konania nie je úspech v konaní, ale spravodlivosť.

33. Pokiaľ ide o námietky vo vzťahu k výroku II., ktorým súd prvej inštancie priznal odporcovi voči navrhovateľovi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu, aj v tomto smere bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie správne, a to práve s poukazom na dôvod zamietnutia (rozpor s dobrými mravmi) návrhu navrhovateľa.

34. Z rovnakého dôvodu potom aj odvolací súd priznal odporcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania, o ktorej výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

35. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je podľa § 421 C. s. p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).